

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

"Poduk v gospodarstvu bogati deželo."

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 38.

V Mariboru 17. septembra 1868.

Tečaj II.

Drugi slovenski tabor

v Žalcu 6. septembra 1868.

(Dalje.)

Po obedu, pri katerem so se glasile marsiktere prav lepe
napitnice rodoljubom, se podamo vsi skupaj skoz lepo okin-
čana slavna vrata, na katerih je bil napis: „Bog kliče, Slavjani
predolgo potlačeni stopijo črstvo pred svet na svoje slavno
mesto“, na taborišče, ki je bilo pripravljeno na lepem veli-
kem travniku taki za Žalcem. Na taborišču je že bila zbrana
velika množina ljudi, nad katerimi so vibrale lepe slovenske
zastave. Skoraj vsi bližnji trgi so došli s zastavami in za-
toraj so se na njih videli napisi: Mozirije, Velenje, Ščtajn,
Laški trg, St. Juri, Gornjigrad itd. Nekteri trgi so došli tudi
s svojimi bandami, in sošlo se te pet band. Okoli govor-
niškega odra se je zbrala velika množina in skoraj sami
možje in bilo je tako tlačenje, okoli odra, da smo mislili, da
se mora podreti, ker vsak je hotel čuti, o čem se bo go-
vorilo.

Ob napovedani uri stopi g. J. Žuža na oder in je bil
pozdravljen z grmečimi živioklici in odpre v imenu odbora
tabor z onimi istimi besedami, ktere so bile napisane na
slavnih vratih pri vходу na taborišče. „Bog kliče itd. besede,
reče govornik, vredne, da si jih vsak Slovenec globoko vtisne
v svoje sree. Reče da kaže zgodovina, da je narod že više
1000 let potlačen, da so se vendar zdaj razmere nekoliko za-
čele boljšati. Ker narod je začel napredovati dušno in ma-
terijalno, da še je vendar mnogo dela potrebno. Na Goriškem
v kvar Slovencem še zmirom gospodari italijanski živelj, na
Madžarskem nas zatira madžarstvo, na Šajarskem in Koro-
škem pa nas ponemčujejo Nemci. (Žali bog! res je!)
Govornik pravi, da se vse mora zboljšati ali samo po
postavni poti, čas sile in prekucije je že davnej pretekkel.
Na postavni poti se je tudi danes zbral drugi slovenski ta-
bor, da tudi savinska dolina izreče svoje želje jasno in moško
in da jih vlada zezve. Mi zvesti Avstrijanci smo pripravljeni
dati za Avstrijo tudi svoje življenje, od nje pa le samo zaht-
evamo svoje pravice in da toliko veljamo kakor drugi narodi.
Da se to izreče je namen tabora, važen je tedaj ta dan za
nas samo le umno ravnajte. Pravi, da je po 1000 letih
nam spet dovoljeno našemu narodu se zbirati pod milim ne-
bom. Konečno pozdravlja govornik vse nasooče taborite in ko
reče, da so tudi Kranjci nasooči, ni bilo živioklicev skoraj
več konca.

Za tem predloži za predsednika g. dr. Vošnjaka,
kterega z ogromnim živioklicem taboriti pozdravijo.

Vošnjak prevzame po tem predsedništvo in si naprosi za
zapisnika gg. Tomšiča in Jurčiča in reče blizo tako: Zbrani
so tu zastopniki celega slovenskega naroda, da je čas, da
začnemo primisljavati, kaj je krivo našemu slabemu stanju in
kako ga zboljšati. O tem se bomo tudi danes tukaj posve-
tovali in če hoče vlada pravična biti, mora v to privoliti,
kar zahtevamo. Če hoče kdo govoriti, naj se zglesi pri meni,
da bo se zdržal potreben red. Prvo besedo dajam g. dr.
Ploju.

G. dr. Ploj od taboritov s presrečnim pozdravom spre-
jet je govoril blizo tako-le: Zbrali smo se, da glasno izre-
čemo, kaj nam je na srcu, kaj nas teži in kje so naše rane.
Naše tirjave in želje se strinjajo v besedah: Slovenci

smo in hočemo biti! — 1000 let so si že prizadevali naši
nasprotniki, da bi nas izbrisali iz narodov, 1000 let so že ko-
pali široko jamo za slov. narod, da bi ne bilo o njem več ne
duha ne sluha, da bi se zadušil slovenski glas o Muri, Savi,
Dravi in Vaši bistri Savini, da se izbriše celo spomin na
njega. Hvala vendar Bogu! naši sovražniki svojega namena
še niso dosegli. Vi svojim sovražnikom v obraz dukazujete,
da smo Slovenci, recite pa jim tudi da hočemo biti. — Na
noge tedaj Slovenci. Pokažimo, da hočemo mi gospodari
biti v deželi, ktero smo sprejeli od svojih očetov! Izrecite
da mora biti naša beseda veljavna. Da bi pa naša be-
seda samo za zapečkom čepela, nemškutarija pa se
ošabno šopirila, tega ne smemo dopuščati, sicer smo ne-
vredni biti Slovenci. Kje pa ima nemštvo svoj sedež med
nami? V uradnjah. Ne jaz, ne Vi, ne sovražite Nemcev,
ž njimi vendar hočemo imeti jednake pravice v Avstriji. Na
Slovenskem pa se uraduje v jeziku, kterega veči del ne za-
stopi, samo mi smo zavolj uradnij na svetu. Ali to ni za-
ljenje naroda? (res je, sramota je.) Čas je tedaj, da se tudi
pri nas godi, kakor drugdi. V naše uradnije mora priti
slovenščina na častno mesto. Cesar je zapovedal, da se
mora v onem jeziku uradovati, kterega narod razume; on
nam je obljubil in zagotovil v postavi, ktero je tudi pod-
pisal, ravnopravnost našega jezika. Izrecite toraj, da je vaša
sveta volja, da se na slovenski zemlji naj slovenski uraduje
in pisari. Naši uradniki pa še niso zmogli slovenskega je-
zika, tega pa niso krivi toliko sami, kakor prejšnja vlada,
kteri ni bilo mar za nas. Izrecite, da se uradniki naj na-
učijo jezika in da se jim naj odloči čas, po katerem morajo
znati slovenski uradovati, in mislim, da pol leta ne bi bilo pre-
dolgo, da se naučijo slovenskega jezika, ki pa se nočejo, naj
odidejo.

Po tem razlaga govornik prvo resolucijo prav natančno
in dokazuje korist slovenskega uradovanja, ker se pisma
namreč lože razumejo, ker ni potrebno razlaganja, kar se
večkrat prav slabo zgodi in po takem, bo marsikteri kazno-
van, kar ne bi bilo, če bi sam pismo razumel in zvedel, kaj
se je od njega hotelo in naj se postavi komisija, ki bode
uradnike iz slovenščine izpitovala. — Tudi od notarjev
se naj brez ovinkov tirja slovenska pisava, ker je ravno tako
potrebna. K slednjemu še pristavi, da moramo sami sebe in
svoj jezik častiti, če hočemo, da nas bodo tudi drugi narodi
spoštovali. (Živioklici.)

Predsednik še bere enkrat prvo resolucijo in vpraša,
ki je soper to naj sem dojde in naj sam soper govori (ni-
kdo se ne zglesi), ki pa so zato naj vzdignejo roke. — Vsi
nasooči vzdignejo roke in kličejo; tako hočemo imeti tako je
prav in prva resolucija se jednoglasno sprejme.

Dr. Vošnjak naznanja, da ima besedo g. dr. Zarnik.

(Dalje prihodnjič.)

Nekaj želja Slovenkam.

Spisal Fr. Jančar.

(Dalje.)

Slovenke! ve ste hitro potolažene; to vem iz tega, ko
se je enkrat neka izvrstna kuharica pritožila čez sitno ku-
harijo, ki jo toliko stari in nejevolje dela. — Ji na to lete
besede povem: Jaz pa rad jem; in bila je vtolažena. Tudi

od kuharije vam hočem nekaj povedati. Saj veste, v kuharstvu še nam veliko, veliko majnka.

Ker sem sam kuharjev sin, mi že ne bote za hudo vzele, če vam tudi jaz katero osolim.

Vsaka Slovenka bi morala vedeti naj manj okusno juho, dobro meso in tečno prijed skuhati; pa tudi razna močila za namakanje mesa in okusno pečenko z mnogovrstno salato narediti. — O ti zbirljivi požeruh! Kaj toliko od nas terjaš? bo mi morda ktera z majhnim piskreem, iz katerega hitro kipne ali prek gre, zavrnila. Me smo zadovoljne, ako nam z vrhnjem zabeljeni štruklji ali mlinci ne spodletijo, ter navadna jedila, kašo z repo, zelje z kašo, kvedre, hočem reči, razrezano svinsko kožo v ječmenovi kaši, žgance, gibance itd. dobro izpeljemo. — Vse te jedi, drage Slovenke! so hvale vredne, naj so le snažno in okusno narejene. Iz tega se tedaj lahko prepričate moje zadovoljnosti. Toda večkrat se prigodi ktera radovanka, pri kateri so pojedine neobhodne, kakor: domlatki, obhanjanje godovna, rojstva, gostovanje ali ženitnina, primicija itd. Takrat je treba več znati, kakor le hruške peči. In ako doma ni zato ženske, jo je treba od inod najeti, dobro platiti, pa še večkrat pri vsem tem brez potrebe v škodo priti. — Vse te nepravilike izostanejo, ako se naše Slovenke tudi v ti zadevi vadijo. Saj nektera že moža ima, pa še prav kruha speči ne zna. Tudi v kuharstvu, se mi dozdeva, se naše Slovenke prav lahko vadijo.

Naj pred si kupite slovensko kuharico, to je knjigo, v kateri je mnogo, mnogo stotin raznih jedil prav po domače popisanih od naše glasovite pisateljice gospe Pesjakove v Ljubljani, kder se tudi ta knjiga za 1 gld. 70 kr. dobi. V malih rečeh še naj prej vadite, po tem pa dalje segajte, kakor vam vaše okolščine dopuščajo. Saj imate za to vendar več kakor neki zviti nemškutar, postavim: naj tenše moke ali melje, jajec, smetane, orehov, lešnikov, sirovega in kuhanega masla, suhih in pokuhanih sliv ali kaj enakega itd. Mandeljne, sladkorja ali cukra, pomaranče, limone itd. si pa tudi drugi kupovati morajo. Za take reči potrebno tehtilo ali vaga in razne posode niso predrage in enkrat kupljene, trpijo nas sto let, ako se v snagi imajo.

S tem si bote temelj postavile za prihodnje življenje, kar bote ob koncu previdele in se prepričale. Sedaj pa še si to zapomnite vrle deklina:

Varujte se takih moških, ki vas po plešiščih zlasti po krémah vodijo. Zdaj ve ž njimi hodite, ko bote poročene, bodo pa še sami po krémah razsajali in krvavo zasluženi denar zapravljali. Zastonj bo vaša prošnja: Pojdi domu! — Bo odgovor: Poberise, pr..... baba! spred mojih oči, prej sem ti dober bil, ko sem tebe po krémah vodil, sedaj ti nisem prav? — Kaj boš mu rekla? —

Dalje varujte se takih moških, ki vas v nečistost napeljujejo. Taki zapeljivci le vaše meso želijo, ne pa vaše sreče, mesa se nasitijo, sreče pa ne poznajo. — Mili Bog! saj nisi nuna, ni ne mašnik ali vojak, in če si vojak, tri leta bi v peklu prestal, naj je le potlej mir; hočem reči: se lahko omožiš, ti pa ozeniš. Le učite se naj poprej kruha si pridelovati, lepo se obnašati, mnogih za svoj stan potrebnih reči se naučiti: kdor nič ne zna, nič ne velja; hudobe je tako preveč na svetu.

(Konec prihod.)

Gospodarske stvari.

Sadjereja.

VI.

Kopuliranje ali skladanje.

(Dalje in konec)

D. Ovezovanje.

Z palcem in kazalnikom leve roke se morata oba delka — divjak in žlahtna vejica — dobro skupej zložena prav dobro držati, za tim se s pravo roko trak tako okoli reza ovije, da se večkrat križa in se pod okom dobro zaveže. Oveza mora biti trdna. Po prvem ovijanju, ko je trak že enkrat v križ djan, se prsta lahko malo odstraniti, da se pogleda, ali sta reza zadosti dobro zložena ali ne in če nista, še se ta napaka lahko popravi in po tem dalje ovija.

Ko je že rez dobro ovit in trak zavezan ali prilepjen, se mora cela oveza z drevesnim voskom zamazati.

Neki delajo tudi dvojvrstni rez, kar je vendar zelo mudno in težko delo brez posebne koristi.

E. Kopuliranje, če sta divjak in žlahtna vejica nejednake debelosti.

1. način. Če je divjak samo nekoliko debelejši kot žlahtna vejica. Tudi tukaj se oba delka palec na dolgo tako vrežeta, kakor je že zgoraj popisano, žlahtna vejica se vendar samo na jedni strani z divjakom tako zloži, da pride skorja na skorjo, les na les.

2. način. Če je divjak mnogo debelejši od žlahtne vejice. — Divjak se mora šest palcev od zemlje, ali pri drevesih, ktere; že lep vrh imajo, veja na strani tako dolgo in široko odrezati, da je rez na divjaku, ravno tako dolg kakor na žlahtni vejici in da se zatoraj lahko z njim sklada.

3. način. Divjak se odreže zgoraj ravno tako, kakor pri prejšnjih načinih, samo na nasprotni strani od podaljšnega reza malo poševno; žlahtna vejica se mora tudi ravno tako prirezati, da se z divjakovim rezom popolnoma zlaže. Na ta način se v naših časih mnogo kopulira.

Oveza in zamaža z drevesnim voskom je pri vseh načinih kopuliranja celo jednaka.

F. Pri kopuliranju je opominja vredno.

Na žlahtni vejici mora biti više reza zdravo oko, to vleče soke k sebi in podpira hitro rast.

Breskvi se ne smejo niti kopulirati niti cepiti ker imajo preveč strženato deblo. Črešnje in slive pa je boljše kopulirati, kakor okulirati, ker se oči lahko posušijo, če je po požlahtnjenju vreme zelo suho in vroče. Črešnje se naj bolj kopulirajo na vrhu, ker divjak da navadno lepo in močno deblo, rastejo pa naj rajše, če se kesno kopulirajo, in če imajo žlahtne vejice že nekoliko napeta oka. Da se žlahtne vejice tako lahko ne odbijejo in da ne morejo ptiči in druge živali na nje vsedati se morajo h kolekom privezati. Kopuliranje na korenje je samo dobro pri koščičnem sadju in mora biti korenje naj manje šest palcev dolgo in imeti tudi postransko korenje. Rane na korenju se tudi z drevesnim voskom zamažujejo.

Če se požlahtnjena drevesa taki v drevesnico vsajajo, se mora požlahtnjeni del celo v zemljo pogrezniti tako, da samo 1—2 oki na žlahtni vejici iz zemlje molite; pri suhem vremenu se morajo marljivo zaljevati.

Dopisi.

Hajdina pri Ptuj. 11. sept. je tukaj v Sloveniji vesi po poldan 18 hiš pogorelo. Večji del so bili sicer ti pogoreleci zavarovani, vendar so eni zamudili ali niso zmogli ob pravem času plačati, in so torej v veliki nevolji, ker jim je vse pogorelo, in nobeden nima svojega lesa za stavbo, pa tudi cegla ni z česa delati, ker tukaj ni take prsti.

Letina poprek je na ptujskem polju letos srednja, če ne celo slaba imenovati. Zelje so večidel gosenice pojele, žito je megla spila, in tudi ajda ni preveliko prizanesla, in kakor trdijo, je tudi turšiča pred časom dozorela. Prasičja kuga se tudi po gostem tu in tam prikazuje.

Šolski in crkveni odbor je naroden z očetom Merkušem na čelu in bo menda tudi značajan, ki sta si šola, cerkev in fara na roko.

Od sv. Jakoba v slov. goricah. Danes 3. septembra imeli smo šolski izpit ali skušnjo. Obče ljubljani nam gosp. dekan iz Jerenine obiskali so prvokrat zbrano mladino. Ko v šolo stopijo, jih pozdravi Celcerjeva Franca rekoč: „Veličastni gosp. dekan! Blagovolite sprejeti, ker nas danes prvokrat obiščete, tri cvetlice: cvetlico spoštovanja, ljubezni in srčne zabvale“. Tukaj podeli deklek gosp. dekanu šopek cvetlic, potem smo zapeli Praprotnikovo „Zjutraj“ ter zraven poklicali s Duha na pomoč in izpit se začne.

Najprej so izpraševali gosp. katehet iz katehizma, kojega so otroci gladko odgovarjali, potem pridejo novinci na vrsto v glaskovanju, za njimi pa prvi in drugi razred v kurzoričnem in štataričnem čitanju.

Iz Janežičeve slovenske slovnice se je izpraševalo „besedo in oblikoslovje“ in sicer iz oblikoslovja sklanjatev samostavnikov, pridevnikov in zaimkov, pa tudi spregatev glagolov z ozirom na spisje in pravopisje. Vsakemu rodoljubu je lahko srce veselja igralo, ko je slišal dečico v čistom svojem maternem jeziku gladko odgovarjati.

Šentjakobčanje! ponosni bodite na svojo deco, kajti narodni duh je globoko vsajen v nježna jihova srca, pa zraven tudi pazite, da te blage cime ne izpulite.

Po izpitu je sopet Celcerjeva Franca nagovorila gosp. dekana tako le: Velečastni gosp. dekan! V imenu vseh mojih součencev in součenk se jaz Vam, veličastni gosp. dekan, kakor tudi Vam občeljubljeni nam gosp. fajmešter in vsem drugim častitim gostem srčno lepo zahvalim, da ste nas danes pri našem izpitu s svojo pričujočnostjo počastiti blagovolili. Če ravno nismo tako odgovarjali, kot ste menda od nas pričakovali, vendar upam v imenu nas vseh reči, da smo vse storili, kar je naši še rahli mladosti mogoče bilo, zato prosim, da blagovolite zadovoljni biti z našim šolskim napredkom.

Lepo se zahvalim tudi Vam čast. gosp. katehet in gosp. učitelj za Vajin trud, da sta nas tako lepo vodila po potu v sveta nebesa. Zato zapojmo: „Kje sem doma?“ — Tukaj smo zapeli prelepo Slomšekovo po Praprotnikovem napevu: „V nebesih sem doma. — Vas pa ljubi moji součenci in součenke opominjam tukaj na sv. torišču na koncu šolskega leta, da nikdar ne pozabite zlatih nauk, kojih ste se v svojem detinstvu naučili.

Le tako bote enkrat pridni kristjani, nad katerimi se Bog in sv. cerkev raduje, pa tudi pridni državljani, koji so zvesti svojemu caru“. Tako deklica. Konečno še naznanjam, da pride že lansko leto obljubljenja knjižica: „Navod v glaskovanje v zvezi z pisanjem“ hitro po novem letu na svetlo. Do tistih dob še potrpite vsi moji sobratje, kateri ste me že vprašali po imenovani knjižici. Strmski.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnege zbora.

V 8. in 9. seji t. j. 9. in 10. septembra je bila na dnevnem redu adresna debata, ta debata je bila tako živahna kakor še morebiti nobena druga dozdej v štajarskem zboru, in k slednjemu so bili nemški liberalci že tako razdraženi, da so celo osebnosti vpletali v svoje govore. Vse, kar se je 10 ur za in proti adresi govorilo, naš mali list prinesiti nemore, hočemo zato samo neke za nas važne točke iz te debate navesti.

Dr. Schloffer, ki je naj prej v imenu večine ustavnega odbora poročal, je naznanjal nagibe in vzroke, zakaj je odbor priporočal adresno. On se je trudil dokazati, da Avstrija le more obstati, če se državne osnovne postavbe popolnoma izvršijo. Za tim je posebno poudarjal „versko stran“. Ves konkordat se naj zruši, ker je proti osnovnim postavbam, in ker je spravil Avstrijo v pogibelj ob veljavo itd. Da je vprašanje ali še ima cesar in deželni zbor pravico postavbe dajati ali ne itd. Priporoča k slednjemu adresno, katero prebere.

Kot poročevalec manjšine proti adresi je za njim govoril g. Herman in začne s tem, da se je v Avstriji proti svobodi tim več grešilo, čim bolj širokoustno se je oznanjala, našteva velike grehe in puhlost sedajne dobe, pravi, da je oktoberska diploma edina mogočna osnovna postava, ker ona varuje avtonomijo. Ta diploma pa se je spet porušila po februarni in decembrski ustavi, ki samo Nemcem prednost daje proti vsem drugim narodom „neusmileno“ postopa. Tudi ogersko državno pravo se je nekda ravno tako pretepalo, kakor zdaj česko pravo; tudi dualizem so imeli prej za nesrečo, kakor se to zdaj o federalizmu trdi in vendar samo od tega zdaj narodi pričakujejo pomoč. Nemci pravijo „Avstrija smo mi“. Da bi se pokazali prav liberalni so napadli konkordat. — Germaniziranje, antikongordataranje, to je zdaj jih odločna beseda, „nam Slovencem pa hočejo vrata pokazati“. — Državni zbor in vse, kar je napravil, je samo oktrojirano. Kako more državni zbor brez Čehov, o Čehih kaj odločiti? — Česki upor je legalen. — Vkljub §. 19 hočejo vendar Slovence uničiti. Ravnopravnosti druge pri nas ni, samo „dačine bukvice“ so slovenske ravnopravne z nemškimi, drugače pa je Slovenec, hlapec v lastni hiši. Deželni zbor in deželne oblastnije ne umejo Slovencev, katerim bo le pomagano, če se združijo v jedno celoto. Temu, kar zahteva narod, se mora zadovoljiti, prej ko se sme govoriti o državljanski svobodi. Vsak upor je zastoj, čim več se bodo Slovenci zatirali, tim težejše bo stanje Nemcev. Toraj kličemo: Vrnite se! pobotajte se s Čehi, pobotajte se s vsemi narodi.

Baron Hakelberg napada grdo „Volksblatt“; trdi tudi, da živi že više 13 let med Slovenci, da mu celo ni znano, da bi se ti hoteli združiti z drugimi Slovenci in ločiti od štirskih Nemcev. Samo Nemcem se imamo za vse zahvaliti. Napada tudi duhovstvo in priporoča adresno.

Zdaj je proti adresi govoril baron Buol. Jegov govor je bil izvrsten, kar pripoznajo tudi nasprotniki. Govoril je iz crkvenega stališča in pravi, da se od svoje strani in crkveno-konservativne strani, katero zastopa ne more zložiti s tem, da bi se izrekla hvala za državne osnovne in crkvene postavbe; pripozna tudi, da je obveljava federalističnih načel edina rešitev za Avstrijo. Crkvenih postavb pa crkvena stranka zato ne more odobriti, ker se je nepostavno segnolo v konkordatno pogodbo.

Carneri. Zagovarjaja ustavno stranko, pravi, da duhovništvo, federalizem in slavizem skupej grede spet hočejo pokopan absolutizem oživiti. Pravi, da duhovščina slabo skrbi za šole in navaja neke burke iz malega berila, kar kaže, da stoji šola na slabem. Da se je Carnerov govor zlo dopal, nam ni treba praviti.

Dr. Vošnjak pobija res prav krepko adresno. On pravi da tudi on ne prezira, kar je v novih postavah svobode, ustavljati pa se vendar mora svojeglavni pristranski politiki vladajoče sisteme, ktera Avstrijo v pogubo tira in posebno zatiranju Slovanov v Avstriji in na Ogorskem. Pravi, da še mu oktoberska diploma zmirom več valja, kakor vse druge osnovne postavbe. Belkredi je hodil po pravi poti, po kateri bi se jedino mogla Avstrija ustanoviti; ta skušnja se je vendar razbila po oni stranki, ki si je hotela vladarstvo pridobiti. Na to dojde tujec Beust in kar Kraljevgrade ni zamogel, namreč Avstrijo razcepiti je on z jednim persnim potezajem storil. Popisuje po tem strašno pregananje Čehov in žalostno stanje Slovencev na Štajarskem in pravi: „To je svetla slika nove svobodne dobe“. Slovencem se tudi v novi dobi slabo godi, nemški uradniki so se prestavili na Slovensko, slovenski pa za kaznen na Nemško in vendar še Slovenci niso nikdar žugali, da hočejo Avstrijo zapustiti. Da pa se Slovenci hočejo združiti, prisilili so jih le Nemci. Dalje pravi govornik, da nemški liberalci zmirom žugajo, da hočejo odpasti; tega Slovenci niso nikdar storili in če bi Slovenci bili to govorili, kar so govorili Nemci, bi že davnej sedeli v kriminalu. Dualisti bi se morali zatožbi podvreči, ker so vzrok, da se država pogubi bliža, upa vendar in to je jegova tolažba, da še bodo ravno tako dobri federalisti postali, kakor so iz centralistov postali dualisti.

Zadnji govornik je še bil dr. Graf, ki je mnogo govoril o „adresni šestnajsterih“, ali vendar celo nič novega, ampak samo, kar se je že po vseh nasprotnih časnikih davnej prežvekovalo in reče, naj se nove postavbe od vladine strani ljudstvu raztolmačijo. Tudi Slovencem je daval dobre nauke. — (Komaj smo jih že pričakovali.)

Tem se je prvi dan končala adresna debata, ker so vendar Slovenci v tej Nemce popolnoma pobili, se je odložila debata na drugi dan, da bi se Nemci lože okoristili in na odboj pripravili.

Drugi dan prešteje predsednik dolgo vrste zapisanih govornikov in da naj prej besedo dr. Waseru, ki pravi, da so vse pritožbe slov. poslancev nepravilne, ker vlada je dovolila železnico na Kranjskem (!) in na Českem in ker je stem gotovo pokazala, da hoče biti vsem narodom pravična. Konečno tudi reče, da se ne more zlagati konkordat z ustavo; in da so neka mesta v spodnjem Štajarskem za ustava demoštrirala.

Kaiserfeld je govoril celo uro o veliki vrednosti nove ustave, o nepotrebnosti konkordata in da je bil nesreča Avstriji itd.

Oskar Schmid je govoril samo o svojih protestantih in se v njih imenu zahvaluje za verske postavbe.

Brandstetter pravi, da se štajarski Slovenci tudi zlažejo s prijatelji ustave in da bi jih poslanci tudi morali misliti na zahvalo za dano ustavo.

Dr. Muhl pravi, da v imenu universitete glasuje za adresno, ker znanost mora z ljudstvom živeti in znati, kaj je ljudstvu potrebno. Če ustava ni absolutno dobra je vendar relativno dobra pri zdajnjih okolščinah. Moramo še čakati, dokler bo ustava prinesla sad.

Dr. Rechbauer je posebno grdo napadal slovenske poslance in zagovarjal ustavo.

Feyrer je nekaj o starih prošnjah govoril.

Dr. Vošnjak in Herman še sta po tem enkrat prejela besedo in dobro odvrnola vse napade, ktere je toliko govornikov na nju navalilo.

Deželni poglavar Meesery tudi govori za postavnost ustave in obžaluje, da je debata bila tako razdražena.

Schloffer ima zadnjo besedo in povdarja, da če bi cesarstvo razpadlo ne bodo krivi Nemci, ampak druge stranke bi se naj bolj tega bati morale. Adresa se je z 48 glasi proti 4 sprejela en bloc. H koncu je deželni glavlar naznanil, da se je dr. Razlag poslanstva odpovedal.

V 10. seji dežel. zbora 12 sept. se je naj prej podpiral Brandstetterjev nasvet, naj se napravi deželna postava, ktera naj odpravi zapreke, ki so dozday overale, da se niso mogle napraviti večje srenje. Nasvetovalce dokazuje, da so večše srenje potrebne, ker samo te morejo vspešno delati. Ker se vendar mnogi srenjski odborniki takim srenjam vstavljajo, naj se da deželnim in okrajnim zastopom pravica, da bi smeli manjše srenje združiti v večše. Nasvet se izroči odboru za srenjske in okrajne zadeve.

Lipold poroča o nekterih odstavkih deželnega računa. dr. Altmann poroča o stroških za deželno zastopništvo in upravo. Syz poroča o nasvetu naj se vstanovi na tehnični viši šoli stolica za mehnično tehnologio in popularni nauk o mašinah. Za to stolico se dovoli vsako leto 400 gld. in za prve priprave 1000 gld. Mestni srenji Knittelfeld se po dolgem besedovanju dovoli, da se sme ločiti od 14 ž njo združenih občin.

Tuner poroča o spregledu delavnosti više tehniške šole in realke. Deželni zbor odobrava vse, kar je v teh zadevah odločil deželni odbor, kteremu se daja tudi pravica, da sme med šole po deželi razdeliti vse knjige, kar jih nepotrebuje knjižnica na Johaneumu. Pri deželnih šolah se za zdaj še bodo davala šolska darila. Kupčijski oddelek više realke se naj razpusti in za to se naj da kupčijski in obrtniški akademiji v Gradcu 3000 gld. letne podpore. Za to bo morala akademija brezplačno sprejemati nekoliko učencev, kterim bo obiskovanje dovolil deželni odbor. Za perovodji sta voljena baron Buol in Sessler.

V 11. seji dežel. zbora 14. sept. je deželni glavlar naj prej omenil, da so slovenski poslanci oglasili interpelacijo do vlade zastran izpeljanja narodne ravnopravnosti.

Dr. Baier je poročal o računskih zadevah posebno o poravnanju potokov in rek. Stroški se odobrijo.

Tuner poroča o pregledovanju računov, ktere je položil deželni zbor o deželnih uradih; dalje poroča v imenu računstvenega odseka zastran prodaje Eisenerza, Mariazela in Neubergera: po tem zastran železnice cesarjeviča Rudolfa itd. Feyrer sporoča o večih računstvenih zadevah, ktere se vse odobrijo.

Brandstetter poroča o vstanovljenju vinske šole pri Mariboru; celi načrt se odobri samo, ko je došla na vrsto točka, v kakem jeziku bi se naj učilo, in ko se je izreklo samo v nemškem se podigne ostro besedovanje proti femu in slovenski poslanci zahtevajo prav dokazljivo, da je sila potrebno, da se vpelje slovenski učni jezik; govorili so za to: Dr. Vošnjak, Herman in dr. Prelog (govore prinesemo v kratkem prihodnjič) ali vendar vse zastonj. Ogovarjal je jim samo nekoliko Kottulinski, Kaiserfeld in Langer vsi skupaj so samo rekli, da je deželna šola in mora tedaj po večini prebivavcev biti le samo nemška, učitelja vrtnar in sodar morata vendar tudi znati slovenski. Ker se slovenščina od ravnatelja in prvega učitelja ni zahtevala, je Lipold vprašal zakaj pa se to ne zahteva od te prve naj bolj važne osebe, mu Kottulinski odgovori, da hočeje za to službo najeti nekega Nemca od Rina — tako! — ker v Avstriji tako izvedenih ljudi za to ni. Stremajer vendar k slednjemu predloži, da se tudi ravnatelj naj slovenski uči (v 50 letih bo se že naučil) in ta predlog se prime.

Okrajnemu zastopništvu v Mariboru, ki je prosilo, da se naj troški za bolene vinčarje iz deželne blagajnice plačujejo, se prošnja odbije.

V Ljubljanskem deželnem zboru je bilo zastran odobrenja volitve v Postojni, Verhniki in Logu, prav ostro besedovanje; zmagala je vendar narodna stranka.

V deželnem zboru v Lincu je tudi bilo 7 glasov soper adreso do cesarja in 8 glasov soper adrese do ministerstvu. Českí deželni zbor je za osem dni nehal zborovati.

Hrvaški deželni zbor bo poslal pismo sožalovanja srbski vladi zastran umorjenja knjeza

Novičar.

Ogerska vlada je v Ogerski ležeča posestva Aleksandra Karagjeorgjeviča, za srbsko vladu sekvestrirala.

Okolo Kozjega je začela griža zlo gospodovati. Iz Amerike se tudi čuje, da tam griža tudi zlo gospoduje. V Novemjorku je meseca velikega srpna v jednom tednu umrlo 303 za to boleznijo.

Českim listom so prepovedani brzovlaki samo zato, da bi ne mogla policija zamuditi konfiskacije.

Českim narodnim poslancem se je naznanilo, da, če ne dojdejo v 14 dnech v dež. zbor, zgubijo poslanstvo.

V Zagrebu se bo napravil 4 tečaj pravniške akademije in stolica slovanskega prava.

V hrvaško deželno zbornico so prinesli ogerski grb. Nekoliko francoskih škofov je darovalo rimski vladi nekaj topov in 134 kovčkov streljne priprave.

Iz Belgije in Anglije pa rimska vlada vsak dan, pričakuje novih pušek. Lepa znamenja miru!

V Kastvi se ustanovlja odbor, ki ima vse potrebno priskrbeti za slovenski tabor med Kastvo, Jelšanami in No gradom.

V Senožecah se je osnovala čitalnica; dalje se snujejo čitalnice v Berkoli, pri št. Ivanu in v Skednju vse na Primorskem. Primorski Slovenci res vse hvale vredno napredujejo.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu, ki ima isto nameno ko naše društvo sv. Mohora, se lepo razcveta. Dan na dan se mu množi število družnikov.

Franc Ptačovski vrednik dnevnika „Novi Pózor“ je obsojen na jeden mesec v zapor zavolj pregreška proti javnemu miru in redu po §. 300; lastnik imenovanega lista pa g. Josip Miškato vič na 20 gld. a. v. globe in zapadne mu 100 gld. jamčevine (kavcije).

Razpor med českimi narodnimi voditelji, o kterem so plačani dopisovavei v nemških listih te dni, toliko hrupa gnali, je gola izmišljotina te stranke. Česar si človek želi, tega si tudi domišluje da je. Pa českí narodnjaki so tako disciplinirani, da se ne dajo cepiti v stranke od nobene stvari, ker znajo da je v jedinstvi moč. Da bi pač pri nas tudi tako biti hotelo.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	40	4	60	4	90	4	50
Rži	3	—	3	15	3	20	3	20
Ječmena	2	80	—	—	3	20	3	—
Ovsa	1	50	—	—	1	90	1	50
Turšice (kuruze) vagan	2	60	3	20	2	90	3	—
Ajde	3	—	3	80	3	40	2	70
Prosa	3	—	2	80	3	—	3	—
Krompirja	1	25	—	90	1	10	1	—
Govedine funt	—	20	—	26	—	24	—	25
Teletine	—	24	—	28	—	26	—	28
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	28	—	26	—	28
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	—	—	8	50	10	—
" 18" " "	—	—	5	55	—	—	—	—
" 36" mehkih " "	6	—	—	—	6	—	7	50
" 18" " "	—	—	3	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	40	—	95
" " mehkega " "	—	60	—	50	—	40	—	75
Sena cent	1	20	1	50	—	75	1	—
Slame cent v šopah	1	10	1	10	—	60	—	90
" " za steljo	—	90	—	80	—	55	—	75
Slanine (špeha) cent	40	—	38	—	40	—	—	—
Jajec, pet za	—	10	—	10	—	10	—	8

Cesarski zlat velja 5 fl. 53 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.50.

Narodno drž. posojilo 60.80.

Loterijne srečke.

V Gradcu 9. septembra 1868: 19 45 15 66 49

Prihodnje srečkanje je 23. septembra 1868.